

Nr 364.

Av herr Thun, Edvin, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statsbidrag till anordnande samt om- och tillbyggnad av ålderdomshem.

Kungl. Maj:ts till riksdagen nu avlämnade proposition nr 69 angående statsbidrag till ordnande samt om- och tillbyggnad av ålderdomshem avser att infria det principlöfte som 1947 års riksdag gav till landets kommuner i berörda fråga. När den utfärdade växeln efter alltför långt dröjsmål nu föreslås att lösas, är det med en känsla av besvikelse man konstaterar, att i propositionen på intet sätt hänsyn tagits till de starka erinringar mot de föreslagna statsbidragsbestämmelserna, som framförts från ett flertal remissinstanser. För de kommuner, som uppfört ålderdomshem efter den 1 juli 1946 och som på goda skäl i sina räkenskaper balanserat fordran på statsverket för statsbidrag, vilka till storleken motsvarar vad som skulle ha utgått, om något av de tidigare förslagen genomförts, kommer propositionens budskap som ett hårt slag. Närmast hade man väl enligt socialvårdskommittén räknat med att 1945 års bestämmelser för statsbidragsgivningen för folkskolebyggnader skulle i tillämpliga delar även gälla för statsbidrag till ålderdomshem. Med ledning av den i propositionen angivna bidragsskalan finner man enligt 1951 års taxering, att 42 städer med över 2,4 milj. invånare skulle komma att falla under den tioprocentiga bidragstilldelningen och då det är anledning förmoda, att en ytterligare förskjutning i berörda avseende kommer att äga rum, kan man med fog befara, att bidragen på längre sikt i realiteten icke ger den stimulans till utbyggnad och förbättring av ålderdomshemmen efter de principer, som i stort skisserats i föreliggande proposition. Helt opåkallad ställer sig den frågan, om statsmakterna rimligen bör ingripa i den kommunala självbestämmanderätten, då statsbidragstilldelningen blir så låg, att full frihet för kommunerna vid projektering av ålderdomshem kunde komma att medföra ett förbilligande med mer än statsbidragets totala summa. Statsbidragen bör vara av den storleksordningen, att statsmakterna med all rätt kan föreskriva villkor för hemmens utformning och standard. Av departementschefens yttrande att döma synes statsfinansiella skäl vara en maktfaktor mot ett förslag om högre statsbidrag. Med hänsyn till städernas alltmer ökade kostnader för vården å ålderdomshemmen, förefaller det,

som om de kommunfinansiella problemen i detta sammanhang icke fått den bedömning, som de rättvisligen förtjänat.

I utkastet till kungörelsen om statsbidrag § 4 föreslås, att bidrag till personalbostäder endast bör avse hemmets föreståndarinna och hennes ställföreträdare. Då vaktmästaren på grund av sin tjänst får anses hårt knuten till hemmet och lämpligen bör bo inom detsamma, bör statsbidrag även utgå för ordnande av dennes bostadsfråga.

Då den i departementschefens yttrande beräknade eftersläpningen i bidragsgivningen effektuerats, borde övervägas, om ej samma utbetalningsregler lämpligen kunde komma till användning som vid uppförande av folkskolebyggnader.

Med anledning av det anförda hemställes,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 69 ville besluta

1. att statsbidrag till anordnande samt om- och tillbyggnad av ålderdomshem måtte utgå efter 1945 års grunder för uppförande av folkskolebyggnader,
2. att byggnadskostnaderna för vaktmästarbostad måtte få inräknas i statsbidragsanslagen samt
3. att hos Kungl. Maj:t hemställa om vidtagande av sådana åtgärder, att den retroaktiva bidragsgivningen till färdigställda och nu under byggnad varande ålderdomshem kan fullföljas inom loppet av tre budgetår.

Stockholm den 10 mars 1953.

Edvin Thun.